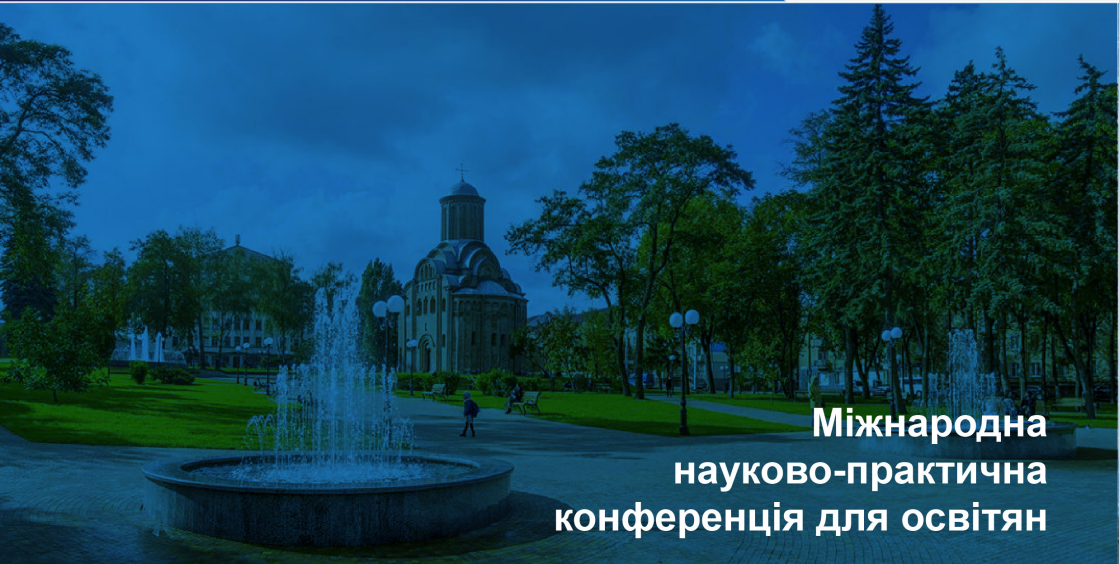

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

**Міжнародна
науково-практична
конференція для освітян**

**Березневий науковий дискурс 2023 на тему:
«Детермінанти посилення ролі освіти
у повоєнному відновленні України»**

**22 березня
2023 року
Чернігів**

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

*Міжнародна науково-практична
конференція для освітян*

**БЕРЕЗНЕВИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС 2023
НА ТЕМУ: «ДЕТЕРМІНАНТИ ПОСИЛЕННЯ
РОЛІ ОСВІТИ У ПОВОЄННОМУ
ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ»**

22 березня 2023 року
Чернігів, Україна

УДК 303.092.4:37.014.5(477)
Д38

Редакційна колегія: *Г. В. Старченко, А. П. Дука.*

*Рекомендовано до видання оргкомітетом конференції,
протокол № 1 від 28.03.2023 року.*

Березневий науковий дискурс 2023 на тему: «Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України». Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції для освітян (м. Чернігів, 22 березня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. 335 с.

ISBN 978-617-95224-8-2

DOI: https://doi.org/10.54929/conf_ped_03_2023

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції для освітян Березневий науковий дискурс 2023 на тему: «Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України». Наукове видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів відповідних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

Матеріали подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть автори.

ISBN 978-617-95224-8-2

© «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023

© Автори, текст, 2023

ЗМІСТ

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ

Магдюк О. В.

ОБґРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ НАСТУПНОСТІ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ
ІНШОМОВНОЇ МОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 13

Фоміна І. Л.

РОЛЬ ТЕКСТУ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК І УМІНЬ
КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 16

Kniazheva I. A.

PROJECT TECHNOLOGIES AS A MEANS OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT
OF FUTURE TEACHERS IN CONDITIONS OF HIGHER EDUCATION..... 18

Бричка М. П.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФОРМОВАНOSTІ МОТОРНИХ ТА МИСЛЕННЄВИХ
НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВНАСЛІДОК ПРОЄКТНО-КРЕАТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ..... 21

Пасічник О. С.

ДОСВІД КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ 25

Школяр Н. В.

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ СТУДЕНТІВ
НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ..... 28

Недільська У. І.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ПЕРСПЕКТИВНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ 31

Атаманчук П. С., Атаманчук В. П.

ПРИРОДНИЧО-НАУКОВІ ІННОВАЦІЇ В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ 33

Ніколаєнко Я. М.

ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ У ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ 37

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Устименко Т. А.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ У РОЗВИТКУ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГІВ..... 40

Тарасенко А. І., Щербаченко В. О.

ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОСВІТІ, ВИКЛИКАНІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ
ВІЙНОЮ: ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ КРАЇНИ 44

Гнілокозова П. О., Щербаченко В. О.

ПОШУК ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИМУШЕНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАН-
НЯ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ..... 46

Тарасенко А. І.

Студентка групи П-21,
Сумський державний університет,
м. Суми, Україна

Щербаченко В. О.

к.е.н., доцент
Сумський державний університет,
м. Суми, Україна
ORCID: 0000-0002-4570-3389

ТРАНСФОРМАЦІЯ В ОСВІТІ, ВИКЛИКАНИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЮ ВІЙНОЮ: ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ КРАЇНИ

З початком нового етапу війни освітня система України зазнала серйозних змін. В Україні зруйновано понад 390 навчальних закладів, серед них школи, ПТУ, технікуми та університети [1]. Багато студентів були змушені залишити свої домівки та навчальні заклади, щоб продовжити навчання за кордоном. Головним завданням Міністерства освіти і науки (МОН) України стало забезпечення безпеки осіб, що навчаються в новому навчальному році. З 24 лютого українці змушені тікати від війни – у центральні та західні регіони України та закордон. Мільйони людей отримали статус внутрішньо переміщених осіб, мільйони стали біженцями. За останніми даними ООН (у серпні-вересні), кількість біженців та внутрішньо переміщених осіб, які виїхали зі сходу та півдня країни, зростає через активні бойові дії. А кількість українських біженців, зареєстрованих у Європі, наразі перевищила 7 мільйонів осіб. У МОН повідомили, що на початок нового навчального року майже 492 тисячі дітей шкільного віку перебували за кордоном під тимчасовим захистом країн ЄС. Понад 3,5 тисячі вчителів повернулися в Україну і продовжують викладати, але ще 13 тисяч перебувають за межами країни [2]. З початком повномасштабного вторгнення МОН наказало призупинити освітній процес на два тижні. Зовнішнє незалежне тестування було вирішено замінити на національний мультипредметний тест, тим самим максимально убезпечити випускників. Було вирішено проводити екзамен з трьох предметів, а саме української мови, історії України та математики, відповідно до постанови міністра освіти тестування здійснювалося в один день і займало 80 хвилин [3]. Проводження вступних іспитів стало важливим кроком для збереження інтелектуального капіталу країни і забезпечення країни першокурсниками. Для абітурієнтів з зони бойових дій було надано пільгу при вступі.

Велика кількість переселенців і бажання МОН зберегти здобувачів освіти стали однією з причин введення дистанційної форми навчання, обов'язкової чи за вибором, що дозволило забезпечити рівний доступ до навчання. На деяких територіях в залежності від безпекової ситуації проведення дистанційного навчання було також неможливим. МОН спільно з компанією «Google Україна» створили Всеукраїнський онлайн-розклад,

запустивши проєкт «Навчання без меж», в рамках якого здійснюється трансляція уроків до учнів 5-11 класів [4].

Надзвичайна потреба полягала в тому, щоб підтримати студентів, щоб для успішного завершення 2022 навчального рік. Близько 86% шкіл в Україні офіційно відновили заняття, але майже виключно за допомогою онлайн/дистанційних методів. Понад 91000 учнів-переселенців перезарахувалися до шкіл за місцем тимчасового проживання (особливо у Львівській області). Існують різноманітні онлайн-навчальні ініціативи для збереження доступу до освіти під час війни як для студентів в Україні, так і для студентів-біженців за межами України, хоча існують значні прогалини в охопленні. Проводяться опитування щодо оцінки потреб.

Університети мають відносно краще охоплення, за ними йдуть школи (5-11 класи), які мають доступ до електронної платформи дистанційного та змішаного навчання. Хоча середній щоденний трафік зріс у 20 разів з початку війни, онлайн-платформа є статичною, і багато вчителів не використовують її регулярно, оскільки вона пропонує мало можливостей для прямої взаємодії учень-викладач. Для дітей молодшого віку (від дошкільного віку до 4-го класу) значно менше онлайн-контенту і багато вчителів не використовують його регулярно, оскільки він пропонує мало можливостей для прямої взаємодії учень-викладач.

Отже, в нових реаліях країна успішно адаптується до навчального процесу в умовах війни. Вжито всіх необхідних заходів як на дистанційному, так і на очному навчанні. Взимку очна форма навчання виявилася більш надійною через відключення світла, але не варто забувати про ризики ракетних ударів. Звісно, кожний заклад освіти забезпечений бомбоховищем, але і воно не гарантує повної безпеки. Україна потерпіла чималих втрат в населенні і це стало ще однією причиною падіння економіки. І зважаючи на це, трансформації в освіті відбулися в правильному і продуктивному руслі, принаймні для того, щоб українців мати змогу навчатися однаково мовою, хоч і дистанційно¹.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. У МОН розповіли, скільки шкіл та вишів зруйновано обстрілами РФ. Слово і Діло. URL: <https://www.slovodilo.ua/2022/12/09/novyna/suspilstvo/mon-rozpovily-skilky-shkil-ta-vuziv-zrujnovano-obstrilamy-rf> (дата звернення: 15.02.2023).
2. Education in Ukraine: 8 Months of War. Профспілка працівників освіти і науки України. Профспілка працівників освіти і науки України. URL: <https://pon.org.ua/info-english/engnews/9818-education-in-ukraine-8-months-of-war.html> (дата звернення: 15.02.2023).
3. Про організацію та проведення у 2022 році національного мультипредметного тесту. Освіта.UA. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/86449/ (дата звернення: 12.02.2023).
4. Організаційна трансформація діяльності сфери освіти в умовах воєнного стану. *Освіта України в умовах воєнного стану*. Київ, 2022. С. 16–18.

¹ Дослідження виконано за кошти бюджету Міністерства освіти і науки України, передбаченого на тему дослідження «Моделювання освітніх трансформацій у воєнний час для збереження інтелектуального капіталу та інноваційного потенціалу України» (№ДР 0123U100114)